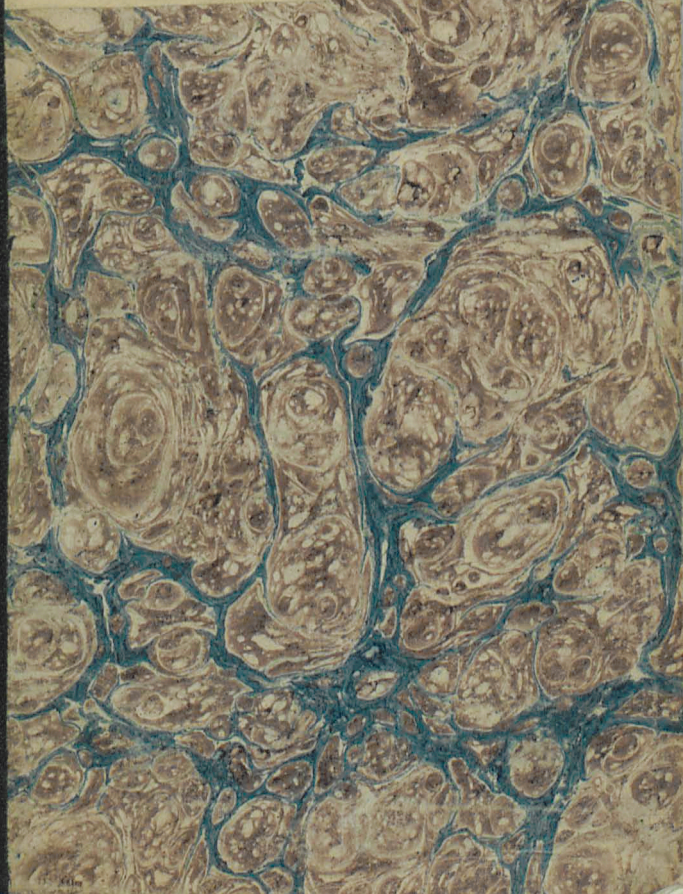
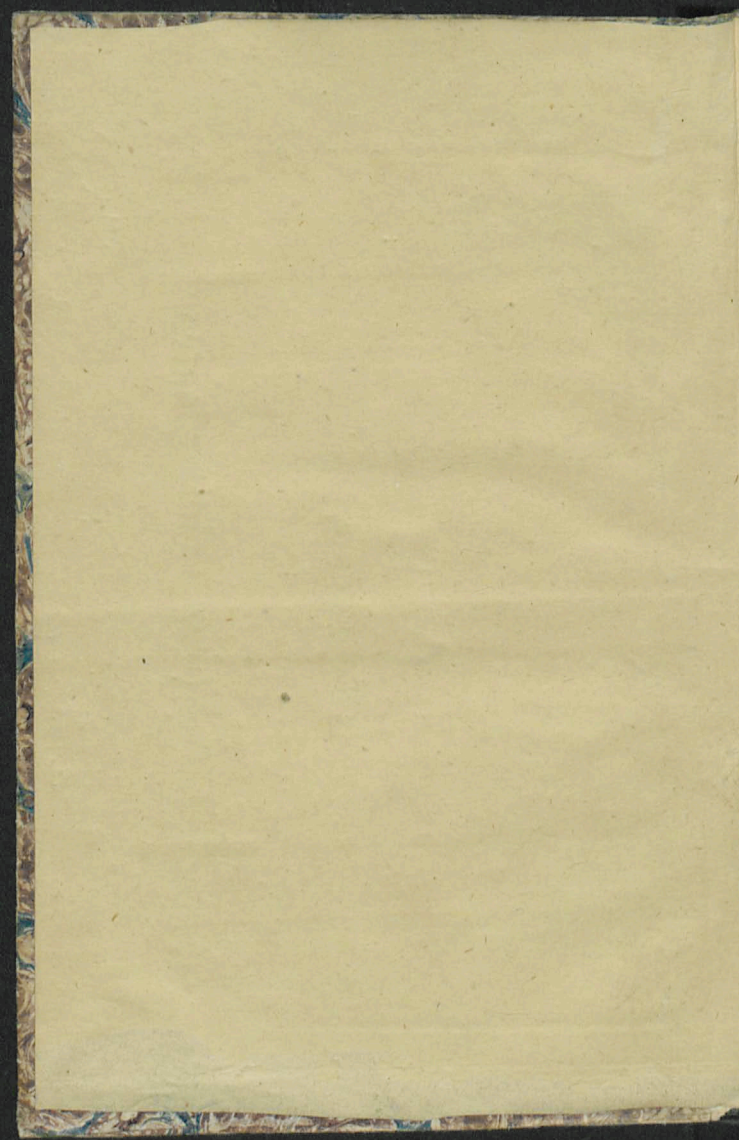


BIBLIOTEKA
Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVII 1,424



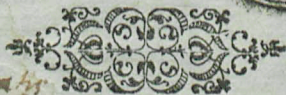


DISSERTATIO
DE COMETA
ASTROPHILI.

Scripta à

ANNE BROSCIO CVRZELOVI-
ensi, ordinario Academia Cracoviensis
Astrologo.

Ex permissu Mag: Dñi Rectoris.



*Exemi montis
argentei ad Cracoviam.*

1.649

CRACOVIAE,

in Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typ.
Anno Domini, 1619.

1.640

LIBRARY

OF THE

CONGRESS

READING ROOM

U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

WASHINGTON: 1910

1910

EX-100

XVII-1424-II

U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE: 1910

Magnifico atq; admodum Reuerendo

**D. IACOBO IANI-
DLOVIO, I. V. DOCTORI ET
PROFESSORI, SANCTÆ SEDIS**

Apostolicæ Protonotario, Vniuersitatis Crac:

Generali Rectori & Procancellario vigi-

lantissimo: Canonico Sandecensi, &c.

Domino & Patrono obseruan-
dissimo.

IOANNES BROSCIVS CVRZELO-
uiensis ordinarius Astrologus.

S. P.

MAGNIFICE RECTOR,

S*I laudabile putamus multos numerari
Astrologos, non minus laudabile putan-*
dum est, artem à qua isti denominentur,
integerrimè disci ac doceri. Eam verò non ex E-
phemeridibus, aliena industria paratis, petèdam
esse summi artifices iam olim monuerunt. Ioa-
chimus Rheticus, qui à Copernico reuersus Cra-
couiam mathematicis illustrauit, nullas in scholis
motuum tabulas, quæ iuuentutem in Geometri-
cis non exercerent, proponendas putabat. Hinc vi-
demus nonnullos Astrologiam profitentes, dum
Planetarum motus explicant, Ephemeridum ta-

bulis insistentes, nomen suum utcunq; tueri : cum
verò insolitum aliquod phænomenon in sublimi
conspicitur , si se conferant ad eius phænomeni
descriptionem, nihil artis præceptis conueniēs ad-
ferre posse. Nuper conspectus Cometa exemplū
nobis exhibuit, cuius magnitudinem atq; motum
nonnulli euoluere conati, contra Geometriam &
Arithmeticam deliquerunt. Qua de re cum vi-
ri graues Academiaq; amantissimi mecum egis-
sent, persuaserunt ut de his dissertationem con-
scriberem. Affirmabant hæc cum foras prodeunt,
& à cordatis leguntur, Academia momenta se-
cum trahere. Quemadmodum enim nos diuer-
sis linguis proditas Cometarum descriptiones ex-
quisuimus diligentissimè, sic alios qui in hoc eru-
dito puluere versantur, exquirere non dubita-
mus. Conscripsi igitur hæc, & omnia quæ obijci
posse putarem, examinaui. Tibi autē **MAGNI-**
FICE **RECTOR** offero, cuius prudentiæ non
Astrologia solū, verū tota Academia multum
debet. Quod ipsa quidem nunc libens agnoscit,
agnoscet tamen magis grata posteritas, in multaq;
sæcula memoriã tui nominis continuabit. Vale.

DISSERTATIO.

Visit operam infeliciter Astrophilus, qui
 le Cometa nuper conspecto somnia sua
 prodidit. Somnia enim meritò dici
 possunt, quæ sine observatione, sine de-
 monstratione à Mathesin professo proferuntur.
 Talia fortassis à Medicis SOMNIA VIGI-
 LANTIVM nominantur. Tam turpe est Ma-
 thematicum absq; demonstratione quicquam as-
 serere, quàm Iureconsultum sine lege loqui. Hinc
 & Geometræ dum necessaria requirunt; probabi-
 lia non admittunt, & argumentis ab autoritate
 nullis vtuntur. Tam seuera Mathematicorum
 Logica est, vt si quis numerorum summam rectè
 ex alijs numeris collectam probet, quòd ea ab
 Archimede collecta sit, rideatur, quamuis Archi-
 medes summus extiterit Mathematicus. Demon-
 stratione opus est, eaq; constanti ac necessaria.
 Hinc ridiculi Geometræ sunt, qui artis suæ con-
 firmationem non à demonstrationibus, sed à iu-
 ramentis petunt. Asserat ergò aliquis Cometam
 nuper conspectum tricies millies maiorem fuisse
 globo terræ; nisi id demonstret, fidem apud Ma-
 thematicos peritos nullam inueniet. Imperitis
 imponere facile est. Atqui si omitramus Mathe-
 maticorum demonstrationes, estné possibile Co-
 metam ab exhalationibus terræ tātum effici pos-
 se? Tolerabilior fuisset assertio, si fieri Come-

tam ex cælesti materia asseruisset, quod iam olim multi senserunt; non ita pridem Tycho alijque plurimi. Quia verò Astrophilus Aristotelem sequitur in Cometæ materia & causis efficientibus, quomodo terra tantum exhalationum producere potuit, vt sufficerent magnitudini tricies milles terræ globo maiori conficiendæ. Veniat Alcumista vel Paracelsi ingenio, & terram excoquat in exhalationes, nunquam adeò stupendam quantitatem conficiet. Si conficeret, ne hoc quidem spacium quod perspicimus à superficie terræ ad Lunæ sphaeram, capiendæ tantæ moli sufficeret. Hoc vt demonstremus, ex Ptolemæo & Copernico distantiam Lunæ minimam assumemus. Demonstrationem assumpti si quis requirit, petat ex Ptolemæi magna syntaxi, vel Copernici reuolutionibus.

Copernicus libro 1. Reuolutionum, Cap: 10.

CVM 38. sint eius quæ à centro terræ ad superficiem vsq; ad proximam Lunam secundum Ptolemæum: sed secundum veriore estimationem plusquam 52. (vt infra patebit) nihil tamen aliud in tanto spatio nouimus contineri, quàm aërem, & si placet etiam quod igneum vocant elementum.

C A P V T I.

Videamus iam, potueritné Cometa adeò vastus comprehendi isto spacio, quod oculus noster perspicit vsq; ad Lunam. Longitudinem spacij

spacij iam à Ptolemæo & Copernico expressam
 habemus. Quod diuersa ab hoc & illo notetur,
 non debet videri mirum. Dies diem docet. Et
 vtramuis sumpseris, non sufficiet tam portentoso
 Cometæ. Terra ad Cometam ex Astrophili sen-
 tentia est, vt 1 ad 30000. Quia verò sphaeræ ha-
 bent triplicatam rationem diametrorum, Diame-
 ter terræ ad diametrum Cometæ erit vt 1 ad
 31 $\frac{722}{10000}$. Continebit ergò diameter Cometæ, ter-
 ræ semidiametros 62. Lunæ autem perigeæ di-
 stantia continet paulò plus quàm 52. Maior igitur
 diameter Cometæ, semidiametro sphaeræ ele-
 mentaris. Quo pacto autem à visu comprehen-
 di poterat? Optici docent, interq; eos Albertus
 Durerus, vt obiectum commodè videatur, suffi-
 cere angulum qui continet duas tertias recti. At
 Cometa adeò vastus, in elementariq; regione po-
 situs, nullam ab oculo remotionem habuisset.
 Quod obseruationibus repugnat. Si partem Co-
 metæ collocat in sphaera elementari, partem in
 sphaera Lunæ, Aristoteli, quem secutus est in cau-
 sis procreantibus Cometam, contrarius est. Quid
 verò coma? An solidam putat fuisse? Stellæ
 certè fixæ per illam transparebant.

C A P V T II.

*Etiam si quorundam Peripateticorum sequatur
 opinionem de elementorum proportione, tam
 stupenda magnitudo confici non possët.*

Peripatetici quidam statuunt decuplam elementorum proportionem, indeq; magnitudinem eorum colligunt magna Geometriæ ignorantia. Aiunt aquam terræ decuplam esse, ærem aquæ decuplum, ignemq; æris. Detorquent ad id probandum locum quendam Aristotelis, sed perperam, vt infra videbimus. Quamuis enim Aristoteles affirmet ex vno terræ pugillo fieri posse decem pugillos aquæ, an inde sequitur aquam terræ decuplam esse?

Sit verò Terra 1. Aqua erit ex hypothefi 10. Aër 100. Ignis 1000. Quo pacto autem magnitudo aquæ, æris, & terræ 111 ab igne 1000 non conflagrabit? Mirum est rerum naturam sub ea elementorum proportione integram conseruari. Nobis verò ad ista miracula confugere nulla necessitas est. Copernicus libro Reuolutionum primo, demonstrauit Geometricè aquam ne septuplam quidem esse posse terræ, quin tota terra aquis immergatur, centrumq; petat, locum supremum aquis leuioribus relinquens. *Vide Copernicum libro 1. capite 3.* At ne nimis parci simus, demus Astrophilo hoc iniquum postulatum: videamus tamen, an tam vasta magnitudo Cometæ ex elementis sub ea proportione constitutis cõfici possit. Vtq; nos liberales agnoscat, demus illi, globum istum ex terra & aquis compositum ex sola terra compactum esse, aquam verò huius decuplam esse, &c. Demus totam elementarem spheram non modo in exhalationes, verum in ignem ipsum conuerti sub ea proportione Peripateticorum.

rum. Dico tantam molem confici non posse.

Sit enim terra 1. Aqua 10. Aër 100. Ignis 1000:
Ex hypothefi quorundam Peripateticorum, Terra 1 in Aquam refoluta fiet 10 cui fi addamus antiquam aquam 10, tota fiet 20 deperdeturq; tota terra. Hæc aqua refoluta in aërem fiet 200 cui alius aër adiunctus componet 300. Hic aër in ignem refolutus fiet 3000 cui ignis 1000 adiunctus, componet 4000. Effet igitur magnitudo totius Sphæræ elementaris iuxta quorundam Peripateticorum opinionem refoluta in ignem, multis vicibus inferior magnitudine Cometæ 30000. Quod demonftrandum fuit.

C A P V T III.

NE verò plus quàm oportet huic proportioni elementorum fidus Astrophile, age excutiamus eam adhuc, primumq; magnitudinem Sphæræ elementaris, quæ confequitur decuplam proportionem elementorum, inquiremus. Ponamus verò vt fuprà terram folam tantam effe, quantam eam vnâ cum aquis obferuationes euincunt, idq; propterea ne quid diminutum, ex magnitudine elementorum putes.

Sit globus terræ 1, Globus ex magnitudinibus Terræ 1 Aquæ 10 Aëris 100 Ignis 1000 compactus erit 1111 ex hypothefi. Itaq; diameter totius Sphæræ elementaris continebit earum partium 10 $\frac{357}{1000}$ qualium eft vna terræ diameter. Non poterat igitur tuus Cometa Sphæra elementari quorundam

rundam Peripateticorum comprehendit.

Quod si terram hanc quam calcamus, aquas per quas nauigamus, ita in globum dicas esse coactas, vt terra quidem vnâ, aqua verò decem partes eius spacij globosi occupet, cuius circulû maximum seu ambitum 5400 milliaribus Germanicis definiunt Mathematici, in multa absurda incurras oportet. Primò, terra supernabit, & ab aquis sustinebitur. Deinde, terra non erit in centro eius globi, quem vnâ cum aquis efficit, vt probant Mathematici. Quod rerum natura non videtur admittere. Tandem sphæram elementarem in arctum ita coges, vt multo angusti- or sit futura ea, quam calculus superior monstra- uerat. Hoc iam nos discussimus ante triennium in illa positione,

*In globo ex terra & aquis composito, plus est
terre quàm aque.*

Geometricasque demonstrationes ad eam fir- mandam multas habemus. Physicas probabili- tates vide apud Iulium Cæsarem Scaligerum E- xercitatione 38. ad Cardanû. Aliquas recensebo.

1. Sub omni aqua terram subesse necesse est, non autem sub omni terra aquam. Aquæ profun- ditas non multa. Nempe rarò passus excedit 80. plurimis locis non accedit ad vicanos. haud pau- cis senos explet, paucissimis ad centenos accedit, paucioribus hunc superat numerum.

2. Terræ profunditas à superficie ad centrum
milliari-

milliarium 860. ferè Germanicorum. Aquæ nufquam tanta. Circa litora Noruegiæ fi bene memini, magnam effe aquarum profunditatem obseruauerunt nautæ: sed ibi tantùm. Si conferas cum ea profunditate montes altissimos, qui magnam aëris partem occupârunt, profunditas hæc quamuis maxima fit, parua tamen videbitur.

3. Tanta terra est, vt & suum obtineat locum, & aquæ, atq; aëris locorum haud paruam partē, quas illa partes opificis immensi nutu occupauit, vt secum à fundamento seipsam continuaret; aëris verò vt esset vbi commodè viueretur. Plura vide loco supra citato apud Scaligerum.

C A P V T I V.

IAmné vides Astrophile, si ad proportionem Iistam Peripateticorum, quam illi magnitudinibus elementorum applicârunt, confugas, à numeris & mensura nullum tibi fore præsidium? Vis adhuc experiri num tibi pondus aliquid adiumenti præstare possit? Cur enim si ex vno terræ pugillo sunt aquæ decem, vnus terræ pugilli grauitas, grauitatem decem pugillorum aquæ nõ æquet? Ego certè ne quid intentatum relinquerem hæc in parte, ad isorrhopicam regulam confugi, & primò terram, deinde aquam æqualis capacitatis ad sacoma appendi. Prius autē ad eam rem conficiendam problema tale conceperam, excitatus ad istas meditationes à Clarissimo Domino Andrea Wolffovicz, Medico & Mathematico doctissimo.

Sit A vas, eiusq; pondus B. Sit terra C. quæ
 implet capacitatem vasis A, pondusque terræ D.
 Terra autem sit exsiccata. Quoniam verò pulvi-
 sculi terræ locum non complent, fit vt aër latens
 inter puluisculos, demat aliquid capacitati. Itaq;
 vt hoc euitetur, infundatur certa quantitas aquæ
 E ponderis F inter puluisculos terræ, rursusque
 pondus D auctum pondere F ad libram exami-
 netur. Iam nunc eiecta terra humida ex A, im-
 pleatur A aqua pura, eiusq; pondus accipiatur,
 sitq; G. Pondus igitur G æqualem locum occu-
 pat loco ponderis D + F. Quia verò F & G sunt
 Homogenea, subtrahatur vtrinq; F, fietq; capa-
 citas G -- F æqua capacitati D. Notum autem
 est pondus omnium. Ergò ratio ponderis terræ ad
 pondus aquæ nota est.

Quod verò puluisculi locum solidum non
 compleant, patet inde, quia sunt vel inordinata
 corpora, vel si ordinata sint, ex eorum tamen ge-
 nere quæ locum non complent, vt sunt Dodeca-
 hedrum, Icosahedrum, Sphæra. Tria verò tan-
 tum sunt ordinata quæ locum complent, Tetra-
 hedra 12. Cubi 8. Octahedra 9.

Huius problematis beneficio experimentum
 feci in villa Polaiov vice, liberaliter acceptus ho-
 spitio Generosi D. Valentini Raczkovvski.

Accepi vas vitreum cylindri forma, cuius
 pondus erat vnciarum $10 \frac{3}{16}$. Impleui illud are-
 na. Pondus vasis & arenæ librarum 4 vnciarum
 $\frac{7}{16}$. Hinc detraxi pondus vasis, & remansit

pondus arenæ librarum 3. vnciarum $4\frac{1}{4}$. Ac
 cepi deinde lagenam ponderis vnus libræ & vn-
 ciarum 3. Infudi aquam, eratq; pondus lagenæ
 & aquæ librarum 3. Quia verò arenulæ vasis pri-
 mi non complebant locum solidum, ideo expulsi
 aërem infusione aquæ ex lagenâ, mansitq; lagenæ
 cum aqua residua pondus librarum 2 & vnciarum
 $6\frac{1}{2}$. Ergo aqua ponderis vnciarum $5\frac{1}{2}$ com-
 pleuit locum aëris intercepti inter arenulas.

Pondus vasis, arenularum, & aquæ in locū
 intercepti aëris infusæ, erat librarum 4 & vnciarum
 $7\frac{15}{16}$. Eieci deinde arenulas aqua madidas
 ex vase, impleuiq; aqua, & in lagenam ponderis
 vnus libræ & trium vnciarum infudi aquam ca-
 pacitate vasis primi. Erat pondus librarum 3. vn-
 ciarum $7\frac{1}{2}$. Dempfi inde pondus lagenæ libræ
 1 vnciarum 3, mansit pondus aquæ librarum 2
 vnciarum $4\frac{1}{2}$ capacitate tanta, quantam an-
 tea aqua vnciarum $5\frac{1}{2}$ & terra librarum 3
 vnciarum $4\frac{1}{4}$ explebant. A pondere aquæ li-
 brarum 2 vnciarum $4\frac{1}{2}$ dempsi vncias $5\frac{1}{2}$
 mansit libra 1 vnciæ 11. Est igitur proportio pon-
 deris arenularum ad pondus aquæ eadem capaci-
 tate, vt librarum 3 vnciarum $4\frac{1}{4}$ ad libram
 1 vnci-

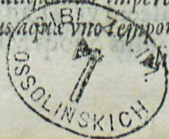
x uncias II. vel vt 161 ad 92. His enim numeris idē significantibus, ea ratio commodiūs exprimeretur. Quia verò eadem vtriusq; ponderis capacitas est, decuplum ponderis aquæ sumatur 920. Hoc debebat æquari ponderi terræ 161. si ex vno pugillo terræ fiunt aquæ 10. Cùm verò non æquetur, manifestum est hanc proportionem nullo modo consistere posse etiam in staticis experimentis. Quod fuit demonstrandum.

C A P V T V.

Quæ contra hoc experimentum obijci possint.

POtest verò obijci, terræ partes diuersas non eiusdem grauitatis esse. Nam marmor quia est densius, superat grauitate vulgarem lapidem. Imò & metalla variant in grauitate. Si enim magnitudines æqualis capacitatis ex diuersis metallis fiant, aurum quidem grauissimum, leuius hydrargirum reperiemus. Succedent deinde plumbum, Argentum, Æs, Ferrum, Stannum. Celebris est Archimedis illa inuentio, qua Heroni regi demonstraerat, quantum argenti auro admiscuisset in coronâ regiâ fraus aurifabri. Quod verò dictum est de diuersis terræ partibus, idem dici potest de varijs aquis. Fontana, fluuiialis, puteana, pluuia grauitate differunt: idq; iam olim monuit Hippocrates in libello de aëre, aquis & locis inquiring: *Quicumq; artem medicam integrè adsequi velit, primùm quidem temporum anni rationem habere de-*

bere debet, &c. Neq; verò negligentiore[m] se circa aquarum facultates cognoscendas exhibere conuenit. Quemadmodum enim gustu differunt & pondere ac statione; sic quoq; virtute aliæ alijs longè præstant. Neq; dubium est antiquos, ea in re perquirenda diligentissimos fuisse. Et hæc fortassis causa est varietatis cereuisiarum per nostram Poloniam aliasque regiones, quæ tali potu sitim explent. Sed de hoc aliàs, nunc verò quia co deducti sumus iucundissima contemplatione, placet locum notabilem producere ex Idiota & Oratoris Dialogo, quem scripsit Nicolaus Cusanus Cardinalis, Philosophus & Mathematicus doctissimus. IDIOTA. Ego per pondorum differentiam arbitror ad rerum secreta veriùs pertinere, & multa sciri posse verisimiliori cõiectura. ORATOR. Optime ais. Sic enim Propheta quidam ait: Ponderus & stateram iudicium Domini illius esse, qui omnia creauit in numero, pondere, & mensura, & fontes aquarum librauit, & mollem terre appendit, vt Sapiens scribit. IDIOTA. Si igitur mensura aquæ vnus fontis non est eiusdem ponderis alteri, cuius est similis mensura alterius: iudicium diuersitatis nature vnus & alterius, meliùs statera quàm alio attingitur instrumento. ORATOR. Probe ais. admonet Vitruuius de architectura scribens, locum habitatio[n]is eligendum, habentem leuiore[s] & magis aëreas aquas, & graues, atq; terreas habentem, declinandum. IDIOTA. Sicut igitur eiusdem fontis aquæ videntur eiusdem ponderis & nature: sic diuersorum diuersi ponderis. ORATOR. Videntur ais, quasi aliud sit in veritate. IDIOTA. Fateor ex tempore pondus variari: licet aliquando imperceptibiliter. Nam indubiè aliud est pondus aquæ vnus tempore: aliud



aliud alio. Sic & aliud pondus aque circa fontem, aliud in distantia à fonte; sed hæc differentiæ vix perceptibiles pro nullis habentur. ORATOR. Arbitraris sic in omnibus esse: vti dixisti in aqua. IDIOTA. Arbitror certè, nam nequaquam est eiusdem ponderis identitas magnitudinis quorumcumq; diuersorum. Vnde cum aliud sit pondus sanguinis, & vrinæ hominis sani & infirmi, iuuenis & senis, Alemanni & Afri, nonné maxime conferet medico habere has omnes differentiâs annotatas. ORATOR. Maxime certè, immo per pondera consignata se quis admirabilem constitueret. IDIOTA. Arbitror enim medicum verius iudicium ex pondere vrinæ, pariter & colore simul, facere posse: quàm ex fallaci colore. ORATOR. Certissimè. IDIOTA. Sic etiam cum herbarum radices, stirpes, folia, fructus, semina, & succus, suum habeant pondus, si omnium herbarum pondera signata essent cum varietate locorum, naturam omnium medicus attingeret melius in pondere & sapore quàm fallaci gustu. ORATOR. Optime dicis. IDIOTA. Sciret deinde ex collatione ponderum, herbarum, ad pondus sanguinis vel vrinæ, dosim applicationis ex concordantiâ & differentiâ medicaminis attingere, & prognostica admiranda facere: & sic stativis experimentis ad omne scibile præcisiore coniectura accederet. Idem dialogus sub personis Philosophi & Mechanici propositus est ad finem Vitruuij editionis Argentoratensis anni 1550. Bodinus in suo naturæ theatro, pondus terræ & aquæ alijs expressit numeris. Terræ ad aquam maris eam rationem ponit quæ est 92 ad 90. Terræ ad aquam dulcem vt 92 ad 74. Terræ ad salem vt 92 ad 106. Paulus quoq; Merula in Cosmographia scribit,
Iacobum

Iacobum Dondum Medicum, eundemq; Horo-
logij Patauini artificiosissimi inuentorem, ex A-
quarum Aponi mille libris salis candidissimi li-
bram effici absq; maiore coctione, edito libro
docuisse anuo 1340. Eaq; causa structas ibi ædes
nouas, vbi lacuna parua & cæteris magis salsa est
Carrauensium beneficio. Multò liberaliores sunt
aquæ Vielienses. Ex his omnibus clarum habem-
us, quænam contra experimentum superius
obiecti possint.

C A P V T VI.

Solutio obiectorum.

VERùm ad hæc omnia respondebit Galenus
libro I. de elementis: vbi grauissimis rati-
onibus probat elementa non dari pura. *Cur vis tu*
(inquit) *in animantium corporibus reperire terram*
exempli gratia impermistam & puram, quum ne in vni-
uerso quidem eiusmodi à te ostendi queat? Quamcunq;
enim particulam eius acceperis, ea statim erit alicuius calo-
ris humorisq;, & aërie substantie particeps: quum tamen
ea terra, quam opinamur esse elementum, sit quàm maxi-
mè densa grauisq;, ac præterea frigida & sicca. Moxq;
postea subiungit. *Ne igitur amplius impermistum quic-*
quam exquiras in animalium corporibus, quandoquidem
nec in ipso orbe id reperies adulterio carens. Hoc idem
repetit libro I. de simplicium medicamentorum
facultatibus. Quòd verò ne ignis quidem à per-
mitione liber sit, patet ex eo cùm dicit (libro I.
de elementis) calore summo accedente ad ma-
C teriam.

teriam, constitui ignem. Porro (inquit) quod sumus calor igne simplicior sit, quodq; illo accedente ad materiam ignis gignatur, pro confesso ab omnibus habetur Philosophis. Itaq; à radijs Solaribus sæpè ignis accenditur, quod Galenus quoq; refert libro 3 de temperamentis. Constat (inquit) olim in Mysia domum integram conflagrasse ex solo stercore columbino, quod ab ardenti Sole inflammatum, fenestræ proxime suum communicauit incendium. Qua ratione etiam aiunt Archimedes hostium triremes vrentibus speculis incendisse. Hæc Galenus. Cùm igitur manifestum sit, nullum elementum haberi purum, propter permissionem aliorum: permissio autem illa varios gradus recipiat: non est mirum variari pondus terræ vel aquæ in diuersis locis. Idem de metallis dicendum. Vnde autem Peripatetici terram puram, aquam puram sumpserunt? Quod verò attinet ad cocturam salis, aqua salsa cùm excoquitur, propter vehementiam ignis ad moti humorem amittit, manetq; sal, expulso humore, grauitate sua subsidens. Non igitur aqua in solum salem conuertitur, verùm magna eius pars exhalat in aërem. Quod si aquam synceram velis conferre ad varia terræ genera, artificio chymico destillatam adhibeto: præcipuè verò secundùm illum modum, quem illi voce technica balneum Mariæ vocant. Ita enim defæcatissima fiet. Villebrordus Snellius in Erathostene Batauo sic mensuras, quibus terram accuratè dimensus est, expressit. Ac licet sic defæcatam adhibueris, ratio decupla non consistet.

C A P V T VII.

Quòd contra mentem Aristotelis nonnulli Peripatetici eam proportionem excogitârint.

Reliquum est videre, sitné eadem Aristotelis sententia. In omnibus eius operibus nulla extant istius decuplę proportionis vestigia. Quod verò ex secundo libro de generatione & corruptione ad suam opinionem firmandam locum quendam detorquent, an id faciant rationi congruenter consideremus. Sic autem Aristoteles contra Empedoclem disputans loquitur: *Mirabitur autem aliquis, quonam modo ij qui plura vno initia & quasi elementa corporum ponunt, ita tamen vt eorum inter se mutationem vllam fieri negent, id quod Empedocli placeat, corpora inter se posse comparari possint dicere. Atqui hoc ipse asserit: hæc enim paria sunt omnia. Ac si quantitas eorum comparatur, necesse erit aliquod idem esse in omnibus quæ possint comparari, quòd ea dimetiatur. Vt si ex aquæ sextario decem aëris fiant, idem certè erat vtrumq;, si eadem eis mensura adhibeatur.*

Hic Aristoteles non loquitur de magnitudinibus elementorum in proportione decupla, verùm de transmutatione; monstratq; exemplo ficto declarandi causa, quam rationem habere possit vnus aquæ sextarius ad decem aëris. Quod verò fictum exemplum sit, patet ex illo: Vt si: In Græco contextu sic est: *είον εἰ ἐξ ὕδατος καὶ τετραλῆς εἰεν κατὰ ἄρ' ὀκτώ.* Peripatetici igitur qui tam ineptè Aristotelis locū interpretati sunt,

eundem vi ad suam opinionem pertrahentes, extra Lyceum ambulationes suas protulerunt, ut propterea non sint amplius dicendi Peripatetici. Et in cælum nonnulli ista decupla progressionē euagati sunt. Ioannes Landspergius disputans de immensitate mundi ex decupla proportione, affirmat quodlibet corpus superius in ordine elementorum & cælorum decuplo maius esse quàm inferius. Ponamus (inquit) terram, quæ infimum locum obtinet, non nisi vnius miliaris habere magnitudinem, inde sequetur Aërem esse 10. Aquam 100. Ignem 1000. Lunam 10000. Mercurium 100000. Venerem 1000000. rationemq; continuat vsq; ad empyreum cælum, quam tamen non rectè per myriades exprimit à Sole. Quæ magnitudinum explicatio Geometriæ contraria est. Sicq; videmus Theologos à Peripateticis deceptos esse per istam decuplam proportionem. Conueniens autem est, ut quemadmodum Deus omnia creauit in numero, pondere, & mensura: sic illi quoque de operibus Dei disputent, numero, ponderis, & mensuræ conuenienter. Et Philosophi dum rerum naturam exquirunt, scire debent se operum Dei interpretes esse. Natura enim est ordinaria Dei potestas. Atq; eo magis conuenit illos numerum, pondus & mensuram in omnibus obseruare.

C A P V T VIII.

Excutiuntur adhuc nonnulla.

His iam puto viam esse præclusam Astrophilo, si velit ad Peripateticos confugere. Si
adhuc

adhuc in mistis corporibus plus esse humorum quam terræ contendat, propterea quòd ingens lignorum strues in pauculum cinerem, qui terræ analogus est, resoluatur: frustra contendet. Ignis enim cum depascitur ligna, absorbit multas partes terreas, cineremq; residuum flammæ impetu foras protrudit, vt exiguam illius partem propterea relinquat. Non igitur omnes terræ partes in residuo cinere remanserunt: alioquin solus humor esset alimentum ignis, cum tamen igni contrarius sit, nimiusq; eum extinguat. Et quamuis in quibusdam mistis corporibus aquæ plus sit quam terræ, an inde concludi poterit magnitudo elementorum? Frustra igitur has obiectiones adducunt Peripatetici. Quæ sicca sunt & terrea, absq; vilo humore, comburit ignis auidissimè. Exemplum habemus in puluere pyrio, qui vbi flammam conceperit, subito extensionem loci quærens, magna vi & fragore ex bombardarum fistulis erūpit. Non igitur audiendus est mechanicus Cusani, inquiens: *Ponderato ligno & illo exusto cineribus ponderatis, scitur quantum aquæ fuit in ligno. Solum enim aqua & terra pondus graue habent.* Constat namq; partes terreas propter siccitatem absorbi.

C A P V T IX.

SEd iam de ijs, quæ pro confirmanda tui Cometæ magnitudine adduci poterant, Astrophile, satis dictum puto, neq; plura fortasse requiris. Reliqua iam videamus. Ais à te visum Cometam primò die 21 Nouembris. Vellem de-
finiuif.

finiuiſſes longitudinem eius atq; latitudinem, vel (ne iſta artis vocabula ad comæ extensionem trahas) clariùs dicam, diſtantiã ab æquinoctiõnãlibus ſectiõnibus, remotionemq; ab Ecliptica, vt ſtellarum loca definiunt Aſtologi. Sic enim colligeremus, an deſignatio loci Cometæ per te facta conueniret reliquo ipſius curſui. Scire enim te conuenit, motum Cometæ fuiſſe per maximum circulum, qui ſecabat medium Dodecatemoriõ Scorpiõnis. Mouebatur autem Cometa à principio tribus gradibus ferè intra 24 horas. Si igitur Cometa viſus eſt à te die 21 Nouembris, Sol quidem proximus fuit circulo Cometæ. Erat enim tunc in 29 Scorpiõ. Cometa autem ſecundùm motus Analogiam fuiſſet in rictu Lupi ſeu feræ quam tenet Centaurus; ex ortuſque vix octo gradibus attolleretur ſupra noſtrũ Horizontem, conſpici tamen nullo modo poſſet, quòd rictus Lupi ſupra Horizontem, tunc Sole lucente mouebatur. Vides igitur in quas anguſtias dies iſte 21 te coniecerit. Mirum verò eſt famã, qua nil velocius, tunc quieuiſſe. *αλως* circa Lunam vel Solem plebem rerum naturæ ignaram commouet, Cometa tunc conſpectus non commouiſſet? An vigiles nocturni in turribus, & paſtores in campis ex Pythagoræa ſchola ſilentij fuerunt? Quid verò dices ad conſenſum Mathematicorum per diuerſa loca? Dantiſci, Torunij, Stargardiæ in Pomerania, Louanij, Cracouiæ 29 Nouembris primùm conſpectus. Petri Crugeri
Mathe-

Mathematici Dantisani, Davidis Herlicij scripta puto te vidisse. Sunt enim etiam idiomate Polonico publicata. Observationes Torunij factas transmisit ad me doctissimus Dominus Adamus Freitagius, quas si videre cupis ostendam. Libertum Fromondum Philosophum Louaniensem de isto Cometa disputantem, si forte non legisti, ex eo tibi producam locum. Sic autem inquit:

Cometa noster quantum sciuerim, Louanij in altitudine poli 50 graduum, & totidem minorum die 29 Nouembris anni 1618. est primum visus: sed non à me. 27 tamen Nouembris vidisse se dicunt vicini Hollandi, in maiori licet eleuatione poli. Et potuerunt homines aquatici & quibus

— *tortâ cannabe fulto*

Cœna & nox est in transtro.

Nobis mediterraneis arbores, ædificia, montes, & maxime omnium somnus eripiunt celum. Die 30 Nouemb. bene mane calidè ad spectaculum euolauit: & inspexi, &c. Hæc Fromondus. In eodem libello vide Thomæ Ficini locum, in quo refutat alios, affirmantes Cometam etiam à Septēbri atq; Octobri visum fuisse, vbi mox addit: Ad nostram hinc Louanij noticiam non venit eius apparitio, nisi circa principium Decembris. Et in Italia cognoui 27 Nouembris primum conspectum. Apud nos vsq; ad 29 Nouembr. omnes à Nouilunio præcedenti dies nubilosi fuerunt. Illud certè me commouerat, quod mihi ab Illustrissimo Domino, D. IANVSSIO Duce de Ostrog, Castellano Cracouiensi, Domino & Patrono meo, nunciatum fuerat, visum hunc Cometam

metam fuisse ante festum S. Andreae sex septimanis, in eamq; rem acriter inquisiui. Tandem tamen conclusi aliud spectaculum illud fuisse: vel Martem, qui tum Solem præcedebat propter interiectas exhalationes & vapores, quibus tunc Autumnus feruebat, solito maiorem conspectum. Quod à me quoque non semel obseruatum, est, cum è Prussia redirem.

C A P V T X.

A Ddis Astrophile, extinctum esse Cometam in nostro Zenith, vel sub terra, quæ manifesta contradictio est. Stellæ quæ nobis verticales sunt, non possunt sub nostrum Horizontem, delabi. Dum igitur hoc affirmas, nihil certum, nihil Astrologiæ conueniens affirmas. Circa Solstitium Hybernum, parallelo Moschouiæ incubuit, quo pacto igitur ad nostrum Zenith reuersus est ibiq; extinctus? Atqui à Moschouiæ parallelo versus polum digressus, motu tardissimo decreuit ad minimam quantitatem, visusq; fuit veluti fixus. Multis diebus perpetuæ apparitionis fuit, non poterat igitur occidere, atque adeò sub terra extingui.

Quæ de motu ipsius affirmas, admiratus sum, obseruationi nullo prorsus modo conuenire. Ais velociorem fuisse in fine suæ apparitionis. At à principio tres ferè gradus conficiebat, sub finem lentius progrediebatur. An quia signa velocius mutabat, motus velocitatem infers? Quid si in circulo maximo per polos Zodiaci transeunte moue-

te moueretur? Tunc equidem ex gradu Zodiaci in alium gradum non transfiret, fixum ergo putares? Quod signa velocius mutauerit, non ipsius velocitati imputandum, verum quia dodecatermoria seu partes duodecimæ cæli, versus polos Zodiaci contractiores sunt. Vide tertiam accceptionem signi apud Ioannem de Sacro Bosco. Velocitatem aut tarditatem Cometæ nos accipimus ex segmento circuli maximi, quo promouetur intra 24 horas. Possem tibi talem situm in sphaera demonstrare, in quo progressus Cometa tribus maximi circuli gradibus signum mutaret. Sed ista percipies ex sphaericis institutionibus. Quæ igitur de motu Cometæ scripsisti, tam inter se coherent, quàm illa in vestibulo Phænomena: in quibus designandis malum artificem nactus es. Verum ille, vt ego puto, malum exemplar secutus, porcum exhibuit pro vrsa maiore.

C A P V T XI.

HÆc igitur Astrophile sunt, quæ ex tuo scripto selegi examinanda. Plura sunt, verum in ijs immorari superuacaneum putavi. Dices forte à me propositas errorum refutationes, quæ inscientiam tantum dedocent, non docent scientiam: verum est quod respondeam: idque ex Galeno. Prius (inquit ille libro 1. de simplicium medicamentis facultatibus) delendi sunt dispungendiq; omnes paralogismi à discipulis animis, quàm vera disciplina imbuantur. Nam quemadmodum corpora impura quanto magis nutries, tanto magis lades: sic quoq; si impu-

ri animis nutrientes sermones offeras, non modò nihil pro-
sis, verùm etiam magnoperè obsueris. Impuros verò a-
nimos Galenus hoc loco vocat eos, qui opinio-
nibus falsis, nulla demonstratione firmatis, præ-
occupati sunt. Et ni fallor, facilem te dabis me-
is hisce argumentis. Iam enim in altera editione
video tuum Cometam dedolatum ac circumci-
sum. Quem antea affirmasti tricies millies terra
maiores, eundem nunc terræ æqualem statuis.
De hoc tecum non disputabo; distantiam tamen
15 miliarium nimis exiguam ponis. Si tantus
Cometa tanta distantia remoueretur, à visu non
posset comprehendi. Si enim fiat vt 15 ad semi-
diametrum 860. ferè, sic totus sinus 100000. ad
quartum, reperietur 5733333. tangens 89 graduum.
Arcus iste duplicatus efficit gradus 178. quibus
angulus visionis comprehenderetur. Dixeram
autem supra ex Alberto Durerò, ad perfectam
obiecti comprehensionem requiri duas tertias re-
cti, hoc est 60 gradus. Si te popularis demonstra-
tio magis delectat, afferam. Conscende mecum
altissimam Cracouiæ turrim. Vides ecce Carpa-
thum, vides Tatros montes. Tantane magnitu-
dine visus Cometa, quanta vides montes com-
prehendi? At hi montes quos tibi ostendo, 15 fe-
rè miliaribus distant. Istam igitur montium mo-
lem æqualem putas globo terræ? partem toti?
Non hæc dico quòd Cometam putem æqualem
esse magnitudini istorum montium, verùm in-
telligo apparentiam magnitudinis. Sic Solem
æqualem ferè videmus Lunæ, cum tamen multis
vicibus

vicibus Sol Lunam excedat. Id verò fit ob inæ-
 qualem remotionem, vt audiuisti in Opticis. A-
 liud igitur existima apparere æquale, aliud esse
 æquale. Illa apparent æqualia, quæ sub æquali
 angulo videntur. Finge igitur ipsum Cometa
 corpus esse circa extremum montem versus or-
 tum, comam verò extendi ad extremum montē
 versus occasum. Iam ipse oculorum sensus argu-
 it, tanta magnitudine Cometā non fuisse visum.
 Distantiam ergò falsam posuisti. Sed iam descen-
 damus è turri Astrophile, & quia defatigati su-
 mus deambulando cum Peripateticis vasto gradu
 extra Lyceum procurrentibus, age sedeamus in
 Academia, quæ vt scis, nihil affirmat in vtramq̃
 partem disputans.

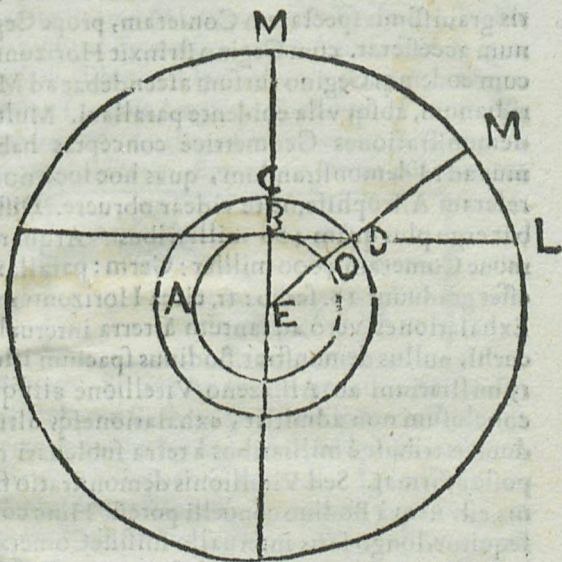
C A P V T XII.

IAm nunc Astrophile in istis Academiae spacijs
 laudi nonnulla ex ijs, quæ non ita pridem ad Il-
 lustrissimum & Reuerendissimum Dominum
 LAURENTIUM GEBICKI, Archiepiscopum
 Gnesnensem, &c. Dominum meum ac Mecæna-
 tem munificentissimum, scripseram. Cogita au-
 tem me hîc disputantem nulli sectæ Philosophi-
 cæ addictum esse, quod Galeno pater persuaserat.
 Cogita aliud esse insultando scholarum opiniononi
 bus disputare, aliud duce Geometria philoso-
 phari: illudque Platonis epigramma, vestibulo
 Academiae inscriptum intuere. *ὅδ' εἰς ἀγνομήτην
 τῆς εἰσοίας.* Nullus Geometriæ expertus accedito.
 Audi igitur. In descriptione Cometae Calenda-

rio annexa, secutus sum opinionem Aristotelis in modo generationis Cometæ, & loco, propter graues causas. Neq; temerè discedendum puto ab eius sententia. Quæ tamen obseruationibus innixæ, Geometricæ demonstrationes nobis ostēdunt, ea proponere aliquod fuerit operæ precium. Certò constat Cometam istum arsisse supra eam regionem, in qua nubes & omnia meteora conspiciuntur. Cum ijs enim stellis oriebatur, cum quibus versus medium cæli ascendebat. Hoc autem non accideret, si intra spacium aëris mutationi rerum destinati conspiceretur. Posidonius Philosophus Geometriæ & Arithmeticæ alis subnixus, primus demonstrauit intra 400 stadiorum altitudinem, nubila, ventos, nubesq; prouenire. Magnum fuit hoc initio tentauisse. In eius sententiam veniunt, Alhazen, Vitellio, Optici celebres, alijq; authores, cum eam regionem non extendunt ultra 13 milliaria Germanica. Vnus Christophorus Rothmanus in epistolis ad Tycho- nem extendit ad 20 milliaria Germanica, verum à Tychone refutatur. Atqui etiam si Cometam nuper conspectum remoueamus, non modò 20 verum etiam 400 milliariibus Germanicis sensibilibis esset parallaxis.

Sit enim $A B O$ terra, eiusq; centrum E . sit CD circulus, in cuius peripheria Cometa mouetur, remotus à superficie terræ 400 Germanicis milliariibus ex hypothese. Sit B oculus obseruatoris in superficie terræ. D locus Cometæ cum exoritur. BE semidiameter terræ 860. milliar: Germ.

Germ: atq; tanta est EO, cui si adiungatur OD
 distantia Cometæ à superficie terræ, tota DE fiet
 1260 miliarium Germanicorum.



Angulus quoq; DBE erectus datur. Inquirendus
 est ex his angulus BDE qui definit parallaxim,
 hoc est diuersitatem aspectus. Si igitur fiat, vt
 BE 860 miliar: Germ: ad ED 1260. sic BE si-
 nus totus 100000 ad quartum: facta operatione
 prodibit 146511 secans anguli BED graduum 46
 & scrup: 57. quorum ad quadrantem complemen-
 tum grad: 43 31 ostendit parallaxim. Cometa
 igitur

igitur visus in exortu, distaret 43 gradibus ab ea stella, ad quam prope medium cæli accederet. At hoc repugnat obseruationibus.

Cùm Vielicix serena nocte cum multis viris grauissimis spectarem Cometam, prope Ceginum accesserat. cum Cegino strinxit Horizontē, cum eodemq; Cegino sursum ascendebat ad Meridianum, absq; vlla euidente parallaxi. Multas demonstrationes Geometricè conceptas habemus ad id demonstrandum, quas hoc loco non referam Astrophile, ne te videar obruere. Distabat ergo plus quàm 400 miliaribus. Atqui remoue Cometam 4000 miliar: Germ: parallaxis esset graduum 10. scrup: 11. circa Horizontem. Exhalationes verò ad tantum à terra interuallū euehi, nullus demonstrat. Bodinus spacium illud 13 miliarium ab Alhazeno Vitellione alijsq; conclusum non admittit, exhalationesq; altiùs duobus tribusue miliaribus à terra subleuari nō posse affirmat. Sed Vitellionis demonstratio firma est, neq; à Bodino conuelli potest. Hinc consequitur, longo satis interuallo fulsisse Cometam hunc supra eos limites, quos definiuerunt, Posidonius, Vitellio, Alhazen, alijsq; Mathematici. Hic iam dubitationes multæ occurrunt: An ex materia elementari Cometa accensus sit; constat enim vltra terminos mutabilis aëris eum arsisse. An verò exhalationes, vt pote subtiliores, altiùs spacio definito per Posidonium, Vitellionem, alijsq; extrahi possint, ibiq; accendi? Ioannes Pena Regius Professor in Academia Parisiensi, existimat

stimat aërem extendi vsq; ad stellas fixas, Planeta-
 taq; per eundem defæcatum ac purissimum mo-
 ueri, quem iam æthera nominamus. An ignis ali-
 quis in sphaera sublunari sit, iam olim Cardanus
 dubitauit, imò & Copernicus, Tycho, Astrolo-
 giæ lumina. Franciscus etiam Aguilonius de igne
 dubitat, libro 1. Opticorum, propositione 30.
*Omniū (inquit) maximè diaphanum est celum, se-
 cundo loco supernus ignis, si tamen aliquis sit supra aeris
 regionem constitutus. Ego meam demonstrationem*



reponam. Sit Sol A, speculum vltorium in su-
 perficie terræ B, stupa C. Manifestum est per ex-
 perientiam à radijs Solaribus à superficie specu-
 li B reflexis stupam C accendi. Ignis sic accen-
 sus, eiusdem est speciei & naturæ, cum eo quem
 nos elementarem putamus. Pabulo indiget ad
 sui in alieno loco conseruationem. Tendit sur-
 sum. Quis verò demonstrauit ignem tendere ad
 sublunarem ignem, non potiùs ad solarem Sphæ-
 ram? Miror Cardanum non vsum hac reflexio-
 nis demonstratione. Ignis ergò iste quo vtimur,
 cùm à Sole sit, Solaris potiùs est quàm elementa-
 ris. Vel elementaris dicatur, cùm accenditur in-
 ter hæc nostra elementa, ad suum locum reuer-
 sus nomen hoc amittet. Quod si nullus est supra
 aërem

aërem ignis sublunaris, qua ratione Cometæ ibi
accendentur? Vel si accendentur, cur coma cum
in oppositam soli partem semper vergat, non ad
terram porrigitur, sed per cælum extensa appa-
ret? Cometæ accensi in sublunari regione, sume
distantiam à Sole & terra, vtramq; inter se com-
para, mox id demonstrabis. Orbium cælestium
soliditatem expunxit iam Tycho grauibus argu-
mentis. Quod si quis inquirat, qua ratione Sol,
Luna, Planetæ ibi sustineantur, inquirat is idem,
qua ratione, quibus fulcris & columnis terra in-
leuissimo aëre sustineatur. Attribuit singulis re-
bus natura suum locum, quem repugnante eadem
natura, nullo modo deserent. Idem verò Tycho
existimat Cometas in cælo accendi argumentis à
Parallaxi desumptis ex obseruatione Cometarū.
Demonstrationes cogentes habet, quales etiam
circa istum Cometam habentur. Ex quo (nisi ve-
limus ad miracula confugere) sequetur illud:
Cælum non omnino ingenerabile & incorrupti-
bile esse, vt Aristoteles probare conatus est, eūq;
secutæ passim omnes scholæ. Vnde enim tanta
copia exhalationum terræ, vt vastum adeoq; re-
motum Cometæ corpus inde colligi posset? Quo-
modo generatio rerum ijs annis, quibus istæ ex-
halationes colligebantur, in superficie terræ non
impediretur? An verò putandum est, ex visce-
ribus terræ magnam exhalationum copiam tunc
erupisse, cum mons motu terræ conuulsus, ac se-
dibus suis motus, vicum Plura anno proximè præ-
terito operuit? Quid verò commemorem traie-

Etiones crebras autumnno præterito ? quid autu-
mni constitutionem siccam ? quid æstus vehemē-
tes post extinctum Cometam ? An Cometa etiam
in cælo accensus istos effectus producit, vt non-
nullæ Planetarum syzygiæ ? Quid demum com-
memorem eius motum tardiozem motu Lunæ ?
Hæc aliâq; multa dum considero, in vtramque
partem, velut in biuio positus hæreo, dubius quæ
via sit tenenda : ac vt verum fatear ad *ἐπιτοχὴν*
Academicorum confugio, assensumq; tantisper
suspendo, donec demonstrationibus veritas erua-
tur. Scio non per coniecturam, verum per de-
monstrationem altissimum Cometam fuisse su-
pra vulgi opinionem. An Dei tantum, an verò
Dei & naturæ quæ ciet hæc nostra elementa, o-
pus sit, hæreo. Non dubito Viros doctissimos hu-
ic quæstioni apodicticè concludendæ intentos es-
se. Quam vellem nunc ad Astrologorum prin-
cipem Ioannem Keplerum in Austriam excurre-
re, nisi mihi bella ciuilia, quibus ardet infelix
Bohemia, eam felicitatem inuidissent ! Te verò
appello doctissime Petre Crugere : Profer tuas
meditationes, quas tibi multas Geometriæq; con-
gruas esse non dubito. Tantum te detineat vete-
rum authoritas, quantum ratio Geometriæ prin-
cipijs confirmata permittet. Amicus Plato, ami-
cus Socrates, magis tamen amica veritas. Aristo-
teles summus Philosophus, Galaxiam meteoron
esse putauit. At posteri aliter demonstrarunt. Idē
de Cometis demonstrabitur. Persuadeat verò iste
Cometa amplissimo vestræ ciuitatis Senatui, vt

quadrans ille quem mihi in vallo semiperfectum
monstrasti, quamprimùm perficiatur, tecumque
nouis phœnomenis si quæ exorientur, intentus sit
ad normam describendis.

Sed iam satis Astrophile, aliàs vberius col-
loquemur. Quæso autem, ne te moueat mea hæc
in differendo libertas. Modestiam ubiq; seruata
vides. Si quid verè contra te conclusum est, tibi
gratulare. In veritatis schola & vinci, & vince-
re pulchrum est. Vtraq; pars idem fert præmiũ:
veritatem nimirum, quã nil dulcius, nil preciosi-
us. Libenter etiam tacuissem, nisi tuus Cometa
visus esset prodijisse ex Academia, cuius mihi ra-
tio maior habenda fuit, quàm familiaritatis. Ut
itaq; omnes sciant Cometam tantum in Acade-
mia non visum, hæc conscripsi. Neq; tu indigna-
beris, si Astrophilus es, si Academiae bonum no-
men amas. Mei quidem labores eò spectant, vt
non tantum te Astrophile, verùm etiam quam-
plurimos alios excitem ad Arithmeticæ & Geo-
metriæ studia, sine quibus Astrologia nullo mo-
do exerceri potest. Hicq; iam meus aliquot anno-
rum in Academia conatus est. Quantam verò is
inuidiam mihi conciliarit, horribile est memi-
nisse. In publicis scriptis, quibus homines auda-
cia ebrii plausum apud imperitos quærunt, lace-
ratus sum, omniq; prorsus Philosophiæ cogniti-
one spoliatus. Cumq; illi ne patriam quidem pro-
fiteantur suam, ab ijs tamen appellatus sum **QVI-**
DAM HOMO. Ego vero (vt aliquid de me di-
cam) non sum **OMNIS HOMO** neq; **NVLLVS**
per Dei

per Dei gratiam. Non duco etiam genus alto à sanguine Teucris: sed neque illi ab Ioue summo. Agricolaë sum filius, ac si vltiora repetas moli- toris abnepos in municipio Archidiecefis Gne- snensis. Itaq; vt omnes agnoscant me meæ origi- nis non esse immemorem, libenter me profiteor clientem Illustrissimi & Reuerendissimi Domi- ni LAURENTII GEBICKI, Archiepiscopi Gnesnensis, Domini ac Mecænatis mei obseruan- dissimi: cuius in me meaq; studia liberalitati, vt aliquando ita vt par est respondere possim, vehe- menter opto. Pater vir bonus, quem etiam præ- ceptorem habui, cùm videret exigua mihi esse ab agris præsidia literis primis domi excultum, Geo- metriæq; nonnullis principijs, quæ ipse didicerat ex libro Polonico Stanislai Grebscij, nominatim- que ratione simplicissima per vmbas dimetiendi instructum, primò ad scholas, deinde ad Acade- miam me ablegauit. Sciebat enim in Academia non sanguini sed ingenio præmia dari. Itaq; ab annis sedecim in Academia non ad hominum- opinionem, sed ad Logicam veritatem vanitati- bus prædictionum abiectis, Geometriæ & Arith- meticæ vsum exquirens, Mathematica studia tra- cto; decennio quidem mihi intus & Musis, dein- de verò publicè: iamq; nunc ea medicinæ studijs adiungo tantò libentiùs, quantò magis meos co- natus summis viris placere animaduerto, & quan- to certiozem concipio spem, Astrologiam breui- tutam à cõuicijs fore. Habemus ecce Illustriss: ac Reuerendiss: D. MARTINVM SZYSZKOVSKI, Episco-

1949
Episcopum Crac. & Acad: Cancell: vigilantissimum, cuius autoritate omnes illæ calumniar tenebræ ab inuidis excitatæ, velut cælesti quad luce dispulsæ sunt: Astrologiæq; honor, me etitacente, vindicatus. Habemus Magnif: D. IACOBYM IANIDLOVIVM Rectorem & Procancellarium, cui istam Dissertationem dedicauimus, Academia dignitati modis omnibus consulentem. Vt enim alia multa omittam, quam moleste tulit, cum ei ostendissem Planetas Iouiales à quibusdam in disputatione. atq; etiam in publicis concionibus non philosophicè exceptos. Hoc igitur arbitro, ac iudice Astrophile defendi si potes tuum Cometam, ego in alia Dissertatione de Planetis, quam sub manibus habeo, vel acquiescam tuis argumentis si bona fuerint, vel e rursus examinabo. In ijs verò demonstra te Astrophilum esse, quod quidem fiet, si Geometriæ & Arithmeticæ principijs conuenienter disputaue ris. Platonis autoritate id iam olim præscriptum habes, qui Astronomiæ istas alas esse docuit, quiq; in Academia vestibulo epigramma illud quod iam scis præfixit.



